

ПОДВИЗИТЕ НА ХАЙДУТИНА

Няма да се спирам на разгледаните в друг контекст, но валидни и в това отношение сюжети за грешния хайдутин и обир на хазна. Искам да насоча вниманието към един съществен момент, който става база за изказ на определени идеи и изграждане на образи на хайдутина и хайдушката дружина. Мотивът за двубоите, в които участвува хайдутинът, е почти винаги цел на много сюжети. Участниците в тези двубои в повечето случаи са конкретизирани в етническо и верско отношение - хайдутинът, войводата и хайдушката дружина от една страна и паша, султан, турци и арапче от друга. Като трябва да се отбележи, че невинаги е посочена някаква конкретна причина за двубоя. В много случаи той фокусира единствено вниманието и заема цялото съдържание. Може да се каже, че това е една много голяма тема в Сливенския хайдушки фолклор, чрез която се осмислят и реализират най-вече две съществени явления в него, за които неколкократно ставаше дума дотук - идеализацията на образа на хайдутина и историзма. И макар че на пръв поглед, по смисъла на всяко от тях, не би било възможна тяхната съвместимост, особено в един текст, това са два градивни елемента във фолклорната хайдушка история. Особено като се имат предвид механизмите на усвояване и възпроизвеждане на историческа информация във фолклорната история.³⁷ И също, че нейният историзъм се състои не в отразяване на конкретните исторически факти и на историята като цяло, а в това, че представя обобщен поетически възглед и идеалите на народа.³⁸

Много от текстовете с основен мотив двубой, в който участвува хайдутинът са израз на такива идеали. Затова е налице подчертан стремеж към многовариантното му реализиране и който в